

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря
(повна назва підрозділу)
Кафедра економічної політики та безпеки
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline
СЕМІНАР З ПРИКЛАДНОЇ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
SEMINAR ON APPLIED INTERNATIONAL ECONOMICS

рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u> (бакалаврський) / другий (магістерський)
тип дисципліни	<u>обов'язкова</u> обов'язкова/вибіркова
мова(и) викладання	<u>українська</u> українська/англійська

Робоча програма навчальної дисципліни СЕМІНАР 3 ПРИКЛАДНОЇ
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ є однією із складових комплексної підготовки
фахівців галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва)

спеціальності 051 Економіка

(шифр і назва)

освітня програма Міжнародна економіка

(зазначається повна назва освітніх програм)

"26" 08 2025 року. -13 с.

Розробник(и): ПАВЛОВА Марія PhD, викладач кафедри економічної політики
та безпеки

(вказати авторів, наукові ступені, вчені звання та посади)

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СЕМІНАР 3 ПРИКЛАДНОЇ
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Міжнародна економіка»

МАРУЩАК Світлана к.е.н., доцент

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СЕМІНАР 3 ПРИКЛАДНОЇ
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ» розглянуто на засіданні кафедри економічної
політики та безпеки

Протокол № 15 від «26» 08 2025 р.

Завідувач кафедри, д.е.н., проф. ЄФІМОВА Ганна

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СЕМІНАР 3 ПРИКЛАДНОЇ
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ» розглянуто навчально-методичною комісією
факультету економіки та екології моря

Протокол № 16 від «12» 09 2025 р.

Голова к.е.н. доцент ІВАТА Вячеслав

Проект робочої програми навчальної дисципліни «СЕМІНАР 3 ПРИКЛАДНОЇ
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу к.т.н. ЛАБАРТКАВА Андрій

Робоча програма навчальної дисципліни «СЕМІНАР 3 ПРИКЛАДНОЇ
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 7 від «24» 09 2025 р.

Голова НМР НУК к.т.н., проф. СЛОБОДЯН Сергій

© НУК, 2025

© Марія Павлова, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	4
3. Передумови для вивчення дисципліни	4
4. Очікувані результати навчання	4
5. Програма навчальної дисципліни	4
Тематичний план навчальної дисципліни	5
Самостійна робота	5
Завдання для самостійної роботи	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування ..	6
7. Форми поточного та підсумкового контролю	6
Форми контролю результатів навчальної діяльності здобувачів та їх оцінювання	7
Поточний модульний контроль у формі тестування	8
Підсумковий контроль (залік) у формі тестування	8
8. Критерії оцінювання результатів навчання	8
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	10
10. Рекомендовані джерела інформації	9
Основна література	9
Допоміжна література	9

АНОТАЦІЯ

Дисципліна «Семінар з прикладної міжнародної економіки» орієнтована на формування у студентів практичних навичок аналізу глобальних економічних процесів, сучасних тенденцій міжнародної торгівлі, інвестицій, інтеграційних процесів та їх впливу на економіку України. Курс передбачає інтерактивні семінари, дискусії, аналіз кейсів, роботу з аналітичними та статистичними матеріалами, спрямованими на вироблення критичного мислення та вміння застосовувати економічні теорії у практичних дослідженнях міжнародної економіки.

Курс сприяє розвитку здатності студентів інтегрувати теоретичні знання з реальними викликами міжнародної економіки та ухвалювати обґрунтовані управлінські та політичні рішення.

Ключові слова: міжнародна економіка, глобалізація, міжнародна торгівля, інвестиції, економічна інтеграція, міжнародна політика.

ANNOTATION

The discipline "**Seminar on Applied International Economics**" is aimed at developing students' practical skills in analyzing global economic processes, current trends in international trade, investment, integration processes, and their impact on the Ukrainian economy. The course involves interactive seminars, discussions, case studies, and work with analytical and statistical materials. It promotes critical thinking and the ability to apply economic theories to real-world challenges in international economics.

The course fosters the integration of theoretical knowledge with practical applications and equips students with the ability to make informed managerial and policy decisions in the field of international economics.

Keywords: international economics, globalization, international trade, investments, economic integration, international policy.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньокваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	обов’язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		6-й	6-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність <u>051 Економіка</u> (код та найменування) Освітня програма <u>Міжнародна економіка</u> (найменування)	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		11-й	11-й
_____ (назва)		Лекції	
		–	–
Загальна кількість годин – 60		Практичні, семінарські	
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи – 30 год.	Освітній рівень: <u>другий</u> <u>(магістерський)</u>	Самостійна робота	
		60 год.	60 год.
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою проведення тренінг-курсу «*Семінар з прикладної міжнародної економіки*» є формування у здобувачів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

ЗК3 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

СК2 Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою

СК 7 Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання

СК1.3 Здатність до управління структурним підрозділом з міжнародної економічної діяльності організації, його змінами, нести відповідальність за свої рішення в межах професійної компетенції

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є: Міжнародна мікроекономіка та макроекономіка, Проблеми економічного розвитку

(за винятком навчальних дисциплін 1 курсу 1 семестру)

4. Очікувані результати навчання

Проведення тренінг-курсу «*Семінар з прикладної міжнародної економіки*» передбачає формування та розвиток у здобувачів таких результатів навчання:

ПРН3 Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово

ПРН10 Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально- економічними системами

ПРН15 Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення

ПРН17 Здатність до управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства

ПРН18 Здатність до формування знань і практичних навичок здійснення валютних операцій та міжнародних розрахунків

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-аналітичні інструменти міжнародної економіки

Тема 1. Вибір теми семінарської доповіді та методичні спекти її підготовки [1], [2]

Тема 2. Самоаналіз та рецензування студентських виступів. Семінарська дискусія [3]

Тема 3. Розробка кейсів для практичного заняття з міжнародної економіки [4], [5]

Тема 4. Самоаналіз та взаємне рецензування кейс-завдань [6], [7], [8]

Тема 5. Розробка плану групової роботи з теми міжнародної економіки [6], [7], [8]

Тема 6. Використання статистики та баз даних (WTO, IMF, World Bank, UNCTAD) у підготовці до семінару [9], [10]

Змістовий модуль 2. Прикладні кейси та симуляції в міжнародній економіці

Тема 7. Моделювання переговорів у СОТ: симуляція міжнародних переговорів [11]

Тема 8. Взаємодія в команді: підготовка та презентація кейсу [6], [7], [8]

Тема 9. Самоаналіз та взаємна оцінка презентацій [6], [7], [8]

Тема 10. Підсумковий воркшоп: як стати успішним аналітиком у сфері міжнародної економіки (професійні компетентності, практичні навички) [12], [13]

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
лек		пр	с.р.	лек		пр	с.р.	
Змістовий модуль 1. Теоретико-аналітичні інструменти міжнародної економіки								
Тема 1. Вибір теми семінарської доповіді та методичні спекти її підготовки	7	–	–	7	7	–	–	7
Тема 2. Самоаналіз та рецензування студентських виступів. Семінарська дискусія	6	–	–	6	6	–	–	6
Тема 3. Розробка кейсів для практичного заняття з міжнародної економіки	7	–	–	7	7	–	–	7
Тема 4. Самоаналіз та взаємне рецензування кейс-завдань	7	–	–	7	7	–	–	7
Тема 5. Розробка плану групової роботи з теми міжнародної економіки	6	–	–	6	6	–	–	6
Тема 6. Використання статистики та баз даних (WTO, IMF, World Bank, UNCTAD) у підготовці до семінару	7	–	–	7	7	–	–	7
Разом за змістовим модулем 1	40	–	–	40	40	–	–	40
Змістовий модуль 2. Прикладні кейси та симуляції в міжнародній економіці								
Тема 7. Моделювання переговорів у СОТ: симуляція міжнародних переговорів	5	–	–	5	5	–	–	5
Тема 8 Взаємодія в команді: підготовка та презентація кейсу	5	–	–	5	5	–	–	5
Тема 9 Самоаналіз та взаємна оцінка презентацій	5	–	–	5	5	–	–	5
Тема 10 Підсумковий воркшоп: як стати успішним аналітиком у сфері міжнародної економіки (професійні компетентності, практичні навички)	5	-	-	5	5	-	-	5
Разом за змістовим модулем 2	20	–	–	20	20	–	–	20
Усього	60	–	–	60	60	–	–	60

Самостійна робота

1. Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів:

- підготовка кейсів (включає ознайомлення з теоретичним матеріалом, виконання практичного завдання та презентації (обсяг однієї роботи – до 5 аркушів А4) – **3 год** ;
- презентація – 1 год на кейс;

– обговорення презентації – 1 год на кейс; – підготовка і проведення контрольних заходів – 2-3 год. на 1 захід.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль І			
1	Підготовка кейсів	27	27
2	Презентація кейсів	9	9
3	Обговорення презентацій	9	9
4	Підготовка до МКР 1	3	2
5	МКР 1	2	2
6	Підготовка до МКР 2	3	2
7	МКР 2	2	2
8	Підготовка до заліку	3	3
9	Залік	2	2
...	<i>Разом за модулем І</i>	60	60

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме: – робота з літературою;

- пояснення;
- дискусія;
- демонстрування;
- евристична бесіда; – відеометод;
- практична робота;
- дидактична гра; – інструктаж;
- письмові заліки.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: – екзамени;

- стандартизовані тести;
- кейси; – презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення здобувача оцінюються за 100-бальною системою Університету. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного екзамену. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках здобувач може набрати від 60 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок – **10 балів**. Право здавати заключний екзамен дається здобувачу, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок набирає не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки

здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності здобувачів та їх оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
Кейси	
7	Робота виконана в повному обсязі, має визначену структуру, відповідає поставленій меті, підготовлений звіт відображає чітку логіку викладення матеріалу та висновків. Презентація логічно доповнює звіт, відповідає меті та сприяє її досягненню. Здобувач демонструє розуміння матеріалу, правильно використовує педагогічні прийоми та методи. Звіт оформлено у відповідності з встановленим вимогам.
6	Робота виконана з незначними відхиленнями і недоліками, має визначену структуру, відповідає поставленій меті, підготовлений звіт відображає чітку логіку викладення матеріалу та висновків. Презентація доповнює звіт, відповідає меті та сприяє її досягненню. Здобувач демонструє розуміння матеріалу, правильно використовує педагогічні прийоми та методи, допускає незначні помилки при застосуванні методик. Звіт оформлено у відповідності з встановленим вимогам.
5	Робота виконана з певними недоліками, має визначену структуру, в переважній частині відповідає поставленій меті, підготовлений звіт відображає викладення матеріалу та висновків. Презентація доповнює звіт, відповідає меті, має ознаки формального виконання. Здобувач демонструє переважне розуміння матеріалу, правильно використовує педагогічні прийоми та методи, допускає незначні помилки при застосуванні методик. Звіт оформлено правильно.
4	Робота виконана з певними недоліками, має визначену структуру, в переважній частині відповідає поставленій меті, підготовлений звіт відображає викладення матеріалу та висновків. В роботі спостерігається певна непослідовність. Презентація відображає матеріал звіту. Здобувач демонструє часткове розуміння матеріалу, знання і принципи використання педагогічних прийомів та методів, допускає помилки при застосуванні методик. Звіт оформлено з певними недоліками.
3	Робота виконана з недоліками, частково відповідає поставленій меті, підготовлений звіт відображає матеріал згідно завдання кейсу. В роботі спостерігається певна непослідовність, завдання виконані не в повному обсязі. Презентація відображає матеріал звіту, має ознаки формального виконання. Здобувач демонструє часткове розуміння матеріалу, окремі принципи використання педагогічних прийомів та методів, не враховує в повній мірі можливості правильного застосування педагогічних методик. Звіт оформлено з певними недоліками.
2	Робота виконана з недоліками, підготовлений звіт містить не всі завдання кейсу. В роботі спостерігається певна непослідовність, завдання виконані не в повному обсязі. Презентація має ознаки формального виконання. Здобувач демонструє розуміння окремих прийомів та методів викладання, не враховує в повній мірі можливості правильного застосування педагогічних методик. Звіт оформлено з суттєвими недоліками.
1	Робота містить окремі результати, виконання формальне. Презентація має ознаки формального виконання. Здобувач володіє інтуїтивне розуміння прийомів та методів викладання. Звіт оформлено з суттєвими недоліками.
0	Здобувач не виконує кейс
<i>Максимальна оцінка здобувача за даний компонент програми – 63 бали (9 робіт по 7 бали)</i>	

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15,0	13,5	12,0	10,5	9,0	7,5	6,0	4,5	3,0	1,5
Максимальна оцінка здобувача за даний компонент програми: 15 балів (30 тестів по 0,5 бала)										
Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	12,0	10,8	9,6	8,4	7,2	6,0	4,8	3,6	2,4	1,2
Максимальна оцінка здобувача за даний компонент програми: 12 балів (24 теста по 0,5 бала)										
Форма контролю					Максимальна кількість балів					
Виконання кейсів та їх презентація					9*7 балів = 63 бали					
Поточний модульний контроль					1*15+1*12 балів = 27 балів					
Всього					90					

Підсумковий контроль (залік) у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Максимальна оцінка здобувача за даний компонент програми: 10 балів (20 тестів по 0,5 бала)										

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Вид роботи	Кількість балів	
			Денна форма	Заочна форма
ЗМ 1	Тема 1.	Кейс тренінгового заняття 1	6	6
	Тема 2.	Кейс тренінгового заняття 2	6	6
	Тема 3.	Кейс тренінгового заняття 3	6	6
	Тема 4.	Кейс тренінгового заняття 4	6	6
	Тема 5.	Кейс тренінгового заняття 5	6	6
	Тема 6.	Кейс тренінгового заняття 6	6	6
ПМК		Тест	15	15
ЗМ 2	Тема 7.	Кейс тренінгового заняття 7	6	6
	Тема 8.	Кейс тренінгового заняття 8	6	6
	Тема 9.	Кейс тренінгового заняття 9	6	6
	Тема 10.	Кейс тренінгового заняття 10	6	6
ПМК		Тест	15	15
Підсумковий контроль		Залік	10	10
Сума балів за тренінг-курс			100	100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

- мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо);
- комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі;

– бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова та художня література, нотні партитури тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Krugman, P., Obstfeld, M., & Melitz, M. (2021). *International Economics: Theory and Policy*. Pearson (11th ed.), pp. 15–45.
2. Salvatore, D. (2020). *International Economics*. Wiley (13th ed.), pp. 23–60.
3. Baldwin, R., Forslid, R., Haaland, J., Kind, H., & Midelfart, K. (2021). *International Economics*. McGraw-Hill, pp. 40–78.
4. WTO. (2023). *World Trade Report 2023: Re-globalization for a secure, inclusive and sustainable future*. Geneva: WTO.
5. IMF. (2023). *World Economic Outlook: Navigating Global Divergences*. Washington: IMF.
6. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вінниця: ВНАУ, 2020. 208 с.
7. Краус Н.М., Нікіфоров П.О., Краус К.М. Осецький В.Л. Методика викладання фахових дисциплін : навч. посіб. Київ : Аграр Медіа Груп, 2020. 205 с. 12
8. Методичні вказівки до виробничої асистентської та науково-дослідної практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки денної та заочної форми навчання: 2-ге вид. перероб. та доповн. / Уклад.: О. Г. Коркішко, А. В. Коркішко, О. М. Сипченко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 57 с.
9. OECD. (2022). *Economic Outlook*. Paris: OECD.
10. European Commission. (2023). *Annual Report on the EU's International Trade*. Brussels.
11. Ghemawat, P. (2020). *World 3.0: Global Prosperity and How to Achieve It*. Harvard Business Review Press.
12. IMF. (2022). *Finance and Development Journal*.
13. Baldwin, R. (2022). *The Great Convergence: Information Technology and the New Globalization*. Harvard University Press.

Допоміжна література

1. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 № 1556 VII. URL: http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111_zakon_ukrayiny_pro_vyschu_osvitu.
2. Стандарт вищої освіти. 051 Економіка, бакалавр, 13.11.2018 р. № 1244, 2018/2019 для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/vishaosvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyiosviti>
3. Стандарт вищої освіти. 051 Економіка, магістр 04.03.2020 р. № 382, 2020/2021 для другого (магістерського рівня) вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/vishaosvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyiosviti>
4. Офіційний сайт НУК. URL: <https://nuos.edu.ua/>
5. Освітня програма. Галузь знань – 05 «Соціальні і поведінкові науки». Спеціальність – 051 Економіка. Перший (бакалаврського) рівень вищої освіти. URL: https://nuos.edu.ua/bachelor_spec/05-socialni-ta-povedinkovi-nauki/

6. Освітня програма. Галузь знань – 05 «Соціальні і поведінкові науки». Спеціальність – 051 Економіка. Другий (магістерський) рівень вищої освіти. URL: https://nuos.edu.ua/magister_spec/05-socialni-ta-povedinkovi-nauki/
7. Болілий В.О., Дмитрук В.І., Кушнар'єв В.В. Використання інноваційних практик у вищій школі: сутність та управління. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2019. Вип. 177. Ч. І. С. 61-66.
8. Вища освіта в Україні: порядок денний для реформ: KAS Policy Paper. За заг. ред. Ніколаєва Є.Б. К.: Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні, 2017. 61 с. URL: http://www.kas.de/wf/doc/kas_49848-1522-13-30.pdf?170911150030
9. Гайдаржийська О. М., Щепіна Т. Г., Білобловська А. І. Методика викладання фінансових дисциплін. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2019. Вип. 33. С. 189-193. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2019_33_39
10. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи : підручник. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
11. Димчук А.В., Євстафієва Ю.М. Сучасні вимоги до викладача вищої школи. Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти : зб. наук. пр. III міжнар. наук.-метод. конф., м. Кам'янець-Подільський, 4 жовт. 2019 р. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2019. С. 106-108.
12. Інклюзія від А до Я : нормативно-правові та методичні основи роботи педагогічних працівників в інклюзивно-освітньому середовищі : практ. посіб. / уклад.: Н.В. Тарасенко, Л.В. Кондрацька, О.І. Рассказова. Харків : ТОВ «Типографія «КСК», 2019. 98 с. URL: <http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/1155>
13. Калашник В.Л., Олексієнко О.Г. «Ідеальна» лекція у вищій школі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки.* 2018. № 151 (1), С. 82-84. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_151\(1\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_151(1)_20)
14. Коваленко М.А., Ломоносова О.Е., Швороб Г.М. Методи викладання економіки у сучасній вищій школі : наук.-метод. посіб. Херсон : ОЛДИ ПЛЮС, 2019. 219 с.
15. Кожухар О.А. Інноваційні методи проведення занять : метод. посібник. Чернівці, 2017, 24 с.
16. Мешко О.І. Психологія вищої школи. Практикум: навчально-методичний посібник для здобувачів закладів вищої освіти. Тернопіль : «Вектор», 2021. 92 с.
17. Мізюк В.А. Змішане навчання як інноваційний підхід інтеграції навчального процесу у закладах освіти. Науковий вісник Миколаївського національного
18. Мізюк В.А. Лекція у сучасному закладі вищої освіти в умовах змішаного навчання. *Збірник наукових праць.* 2020. Вип. 90.135-141.
19. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. для студ. вузів. К. : ЦНЛ, 2017. 472 с.
20. Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти : зб. наук. праць. Ч. 1. Тернопіль. 2019. С. 193–195. URL: <http://188.190.33.55:7980/jspui/bitstream/123456789/6667/1/193-195.pdf>
21. Радченко О. Я., Кодлюк Я. П. Педагогіка вищої школи: методичні рекомендації для викладачів, магістрантів та здобувачів закладів вищої освіти. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2021. 35 с.
22. Цвігун А. Т., Євстафієва Ю. М., Бучковська В. І. Лекції і їх ефективність у вищій школі. Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти : зб. наук. пр. III міжнар. наук.-метод. конф., м. Кам'янець-Подільський, 4 жовт. 2019 р. Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2019. С. 193-195.
23. Starting Point: Teaching and Learning Economics. Веб-сайт. URL: <https://serc.carleton.edu/econ/index.html>.
24. Stiglitz, J. (2021). *Globalization and Its Discontents Revisited*. W.W. Norton.

25. Rodrik, D. (2020). *Straight Talk on Trade: Ideas for a Sane World Economy*. Princeton University Press.
26. OECD (2022). *International Trade by Commodity Statistics*.
27. UNCTAD (2021). *Trade and Development Report*.
28. European Commission (2022). *EU Trade Policy Review*.
29. Krugman, P., Obstfeld, M., & Melitz, M. (2022). *International Economics: Theory and Policy*. Pearson.
30. Salvatore, D. (2021). *International Economics*. Wiley.
31. Baldwin, R., & Evenett, S. (2020). *COVID-19 and Trade Policy: Why Turning Inward Won't Work*. CEPR Press.
32. World Bank (2022). *World Development Report*.
33. IMF (2023). *World Economic Outlook*.